

การพัฒนาศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในตำบลทุ่งปี
อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

**Enhancing the Center for Quality of Life Development and Career
Promotion for the Elderly at Tungphee Subdistrict,
Mae Wang District, Chiang Mai Province**

เบญญทิพย์ สิงห์ธร และ พจนา พิชิตปัจจา

Benyathip Singthon and Pojjana Pichitpatja

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Chiang Mai University, Thailand

Corresponding Author, E-mail : benyathip_si@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ และ 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี ตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ โดยงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกแบบกึ่งมีโครงสร้างและการสนทนากลุ่มเฉพาะ ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลหลัก แบ่งเป็น 10 กลุ่ม คัดเลือกแบบเจาะจง ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) มีแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi - structure Interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยจัดเป็นกลุ่มสนทนา มีแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi - structure Interview) และการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) 2 ส่วน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยสรุปจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เอกสารแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม

ผลการศึกษาพบว่า แนวทางในการพัฒนาการขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ มีทั้งสิ้น 5 แนวทาง ประกอบด้วย 1.) แนวทางการจัดสวัสดิการร่วมกันระหว่างภาคส่วนท้องถิ่นกับท้องที่ 2.) แนวทางการจัดสวัสดิการร่วมกันระหว่างภาคส่วนท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค และ

ชุมชน 3.) แนวทางการจัดสวัสดิการร่วมกันระหว่างภาคส่วนท้องถิ่น หน่วยงานส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาคและ
ชุมชน 4.) แนวทางการจัดสวัสดิการร่วมกันระหว่างภาคส่วนท้องถิ่น และชุมชน และ 5.) แนวทางการจัด
สวัสดิการร่วมกันระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค และชุมชน ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อน
ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) มี 2 ปัจจัย ประกอบด้วย ความเข้มแข็งของผู้นำ
และความเข้มแข็งของเครือข่าย

คำสำคัญ : ข้อจำกัดด้านงบประมาณ; อบต.ทุ่งปี้; การพัฒนาคุณภาพชีวิต; ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและ
ส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.)

Abstracts

This paper aims to 1) study the pathway to enhance the Center for Quality of Life Development and Career Promotion for the Elderly at Tungphee Subdistrict, Mae Wang District, Chiang Mai and 2) investigate the standards and factors affecting the Center for Quality of Life Development and Career Promotion for the Elderly with a limited budget at Tungphee Subdistrict, Mae Wang District, Chiang Mai Province. This is a qualitative study that which in-depth interviews, semi-structured interviews, and focus group discussions were used to collect data from the key informants consisting of 10 groups of people. Then the data was analyzed using 1) content analysis based on theoretical frameworks and related studies and 2) analytic induction based on data from the interviews and focus group.

The findings reveal that there are five pathways to enhance the quality of life of the elderly people at the Center for Quality of Life Development and Career Promotion for the Elderly, Tungphee Subdistrict which is 1) welfare management under the collaboration between a local government organization and local administrators 2) collaborative management under the collaboration of local government organization, local administrators, the government organization at the national and regional level and the community 3) collaborative management under the collaboration of local government organization, the government organization at the national and regional level and the community 4) collaborative management under the collaboration between a local government organization and the community and 5) collaborative management under the collaboration of the government organization at the national and regional level and the community. Besides, the two factors affecting the enhancement of the Center for Quality of Life Development and Career Promotion for the Elderly are leadership and strong networking.

Keywords : limited budget, Tungphee Subdistrict Administration Organization, Quality of Life Development, the Center for Quality of Life Development and Career Promotion for the Elderly

บทนำ

ในปี พ.ศ.2548 ประเทศไทยได้เข้าสู่ระดับสังคมผู้สูงอายุแล้ว ซึ่งมีจำนวนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด ปี พ.ศ.2564 จะเป็นระดับสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ และปี พ.ศ.2574 จะก้าวเข้าสู่ระดับสังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2558) จากข้อมูลสถิติผู้สูงอายุของประเทศไทย 77 จังหวัด จากกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้รวบรวม พบว่า จำนวนประชากรทั้งหมดของไทยมีจำนวน 66,186,727 คน เป็นประชากรผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 11,627,130 คน คิดเป็นร้อยละ 17.57 และจังหวัดเชียงใหม่มีประชากรทั้งสิ้น 1,784,370 คน เป็นประชากรผู้สูงอายุ จำนวน 349,755 คน คิดเป็นร้อยละ 19.60 มากเป็นลำดับ 3 ของประเทศรองจากจังหวัดกรุงเทพมหานครและนครราชสีมา

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 ได้ดำเนินโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นสถานที่ให้ผู้สูงอายุได้จัดกิจกรรมและบริการ ส่งเสริมอาชีพ ถ่ายทอดภูมิปัญญาผู้สูงอายุในพื้นที่ ซึ่งทำให้ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาทั้งสุขภาพกาย จิตใจ และสังคม เป็นศูนย์ที่ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ และมีระบบข้อมูลผู้สูงอายุบริการในพื้นที่ โดยมีหน่วยงานทุกภาคส่วนในพื้นที่มีส่วนร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพอส. และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การหนุนเสริมให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครราชสีมา, 2561:87) ข้อมูลของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าได้มีการสนับสนุนงบประมาณให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่ปี 2557 – 2564 จำนวน 53 แห่ง โดยองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปีตั้งอยู่ในอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ได้รับงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เมื่อปี 2558 จำนวน 1,000,000.-บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน) มีผลการประเมินตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ประจำปี 2564 อยู่ในระดับดี

สำหรับการขับเคลื่อนกิจกรรมของผู้สูงอายุภายใต้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี มีสถิติข้อมูลผู้สูงอายุและงบประมาณการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ตั้งแต่ปี 2559 - 2564 ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลผู้สูงอายุ และงบประมาณการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี
ตั้งแต่ปี 2559 - 2564

ปี (พ.ศ.)	จำนวน ผู้สูงอายุ (คน)	ประมาณการ งบประมาณทั้งหมดของ อบต. (บาท/ปี)	งบประมาณที่จัด กิจกรรมผู้สูงอายุของ อบต. (บาท/ปี)	คิดเป็นร้อยละ ของงบประมาณ ทั้งหมด
2559	952	19,250,000	70,000	0.36
2560	993	30,000,000	90,000	0.30
2561	1,046	31,770,000	70,000	0.22
2562	1,208	31,800,000	80,000	0.25
2563	1,263	34,690,620	151,500	0.43
2564	1,305	34,697,778	74,000	0.21

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี, 2564

จากตารางข้อมูลตารางที่ 1 ข้อมูลผู้สูงอายุ และงบประมาณการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี ตั้งแต่ปี 2559 - 2564 จะเห็นได้ว่าจำนวนของผู้สูงอายุในตำบลทุ่งปีมีอัตราที่เพิ่มขึ้นทุกปี จากจำนวน 952 คน ในปี 2559 เป็นจำนวน 1,305 คน ในปี 2564 สำหรับงบประมาณในการดำเนินงานขับเคลื่อนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปีถือได้ว่าเป็นงบประมาณที่น้อยเมื่อเทียบกับงบประมาณที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปีทั้งหมด และจะเห็นได้ว่างบประมาณด้านการขับเคลื่อนผู้สูงอายุมีจำนวนลดน้อยลงทุกปี ผู้ศึกษาวิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี เพื่อนำเสนอรูปแบบและผลการดำเนินนโยบายของพื้นที่ที่เป็นศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุระดับท้องถิ่นภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี ตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ

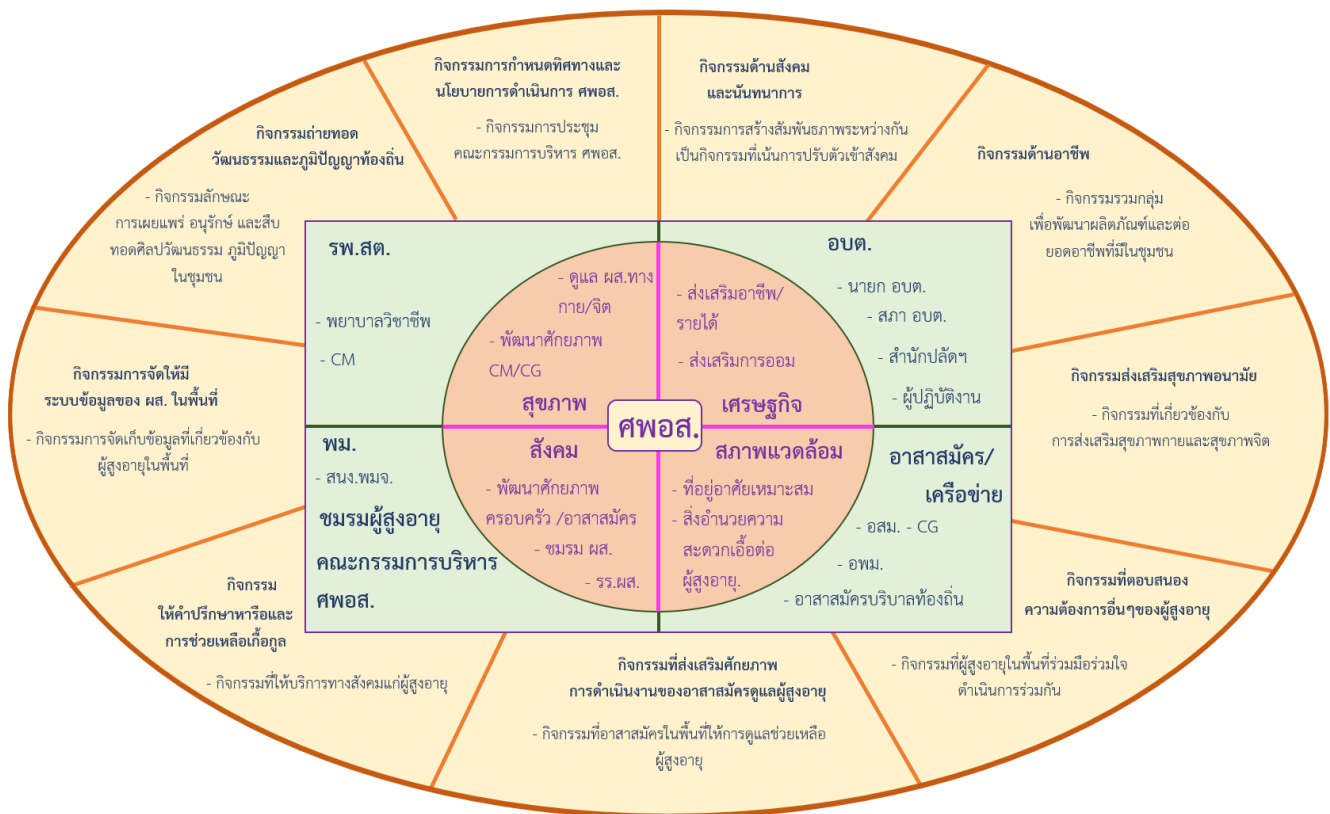
ระเบียบวิธีวิจัย

เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก แบ่งเป็น 10 กลุ่ม จำนวน 36 คน ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ประธานคณะกรรมการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ กลุ่มที่ 2 ประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลทุ่งปี กลุ่มที่ 3 ผู้บริหาร อบต.ทุ่งปี กลุ่มที่ 4 ผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุของ อบต.ทุ่งปี กลุ่มที่ 5 ผู้สูงอายุที่มาร่วมกิจกรรมของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ กลุ่มที่ 6 ผู้บริหารสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มที่ 7 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านทุ่งป่าคาเหนือ กลุ่มที่ 8 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านนาทราย กลุ่มที่ 9 ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลทุ่งปี กลุ่มที่ 10 อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่ คัดเลือกแบบเจาะจง ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) มีแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi - structure interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยจัดเป็นกลุ่มสนทนา มีแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi - structure interview) และการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) 2 ส่วน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยสรุปจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เอกสารแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในตำบลทุ่งปี อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ใช้แนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการระหว่างประเทศมาดริดว่าด้วยเรื่องผู้สูงอายุ (The Madrid International Plan of Action on Ageing) ข้อเสนอของสภาปฏิรูปประเทศ แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) แนวคิดสุขภาวะของสำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแนวคิดพหุพลัง (Active Ageing) ขององค์การ

อนามัยโลก (WHO) ในการศึกษาผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) ภายใต้มิติการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ใน 4 มิติ คือ ด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสภาพแวดล้อม

จากแผนภาพสามารถอธิบายศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี ที่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตใน 4 มิติ ดังนี้

1. มิติด้านสุขภาพ ส่งเสริมการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุทั้งทางกายและจิตใจ และการพัฒนา ศกยภาพของผู้จัดการระบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุข (Care Manager) และผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Caregiver)
2. มิติด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมอาชีพและรายได้ รวมถึงส่งเสริมการออมให้กับผู้สูงอายุ
3. มิติด้านสังคม มุ่งเน้นการพัฒนา ศกยภาพครอบครัว และอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่ รวมทั้งการพัฒนา ศกยภาพชมรมผู้สูงอายุของตำบล และการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อให้การส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้สูงอายุ
4. มิติด้านสภาพแวดล้อม สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยในการดำรงชีวิต

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในตำบลทุ่งปี อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา ภายใต้ข้อจำกัดเชิงงบประมาณ โดยบริบททั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอมะนัง จังหวัดยะลา ครอบคลุมพื้นที่จำนวน 12 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านปางช้างเหล็ก หมู่ที่ 2 บ้านหนองเย็น หมู่ที่ 3 บ้านพันตน หมู่ที่ 4 บ้านกลางดง หมู่ที่ 5 บ้านทุ่งปี หมู่ที่ 6 บ้านเด่น-นาทราย หมู่ที่ 7 บ้านพะประทาน หมู่ที่ 8 บ้านทุ่งป่าคาใต้ หมู่ที่ 9 บ้านริมวาง หมู่ที่ 10 บ้านแสนคำ หมู่ที่ 11 บ้านทุ่งป่าคาเหนือ หมู่ที่ 12 บ้านหนองป่าคา ประชากรมีทั้งหมด 3,672 คน แบ่งเป็น ชาย 1,781 คน หญิง 1,891 คน จำนวนครัวเรือน 1,313 ครัวเรือน ทั้งนี้สำหรับสถิติข้อมูลผู้สูงอายุ 3 ปี ย้อนหลังตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2562 – 2564 ปี จำนวนของผู้สูงอายุในตำบลทุ่งปีมีอัตราที่เพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปีงบประมาณ พ.ศ.2562 มีจำนวนผู้สูงอายุ จำนวน 1,208 คน ปีงบประมาณ พ.ศ.2563 จำนวน 1,263 คน และปีงบประมาณ พ.ศ.2564 จำนวน 1,305 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในพื้นที่ ซึ่งถือได้ว่าตำบลทุ่งปีเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์

จากผลการศึกษาพบว่าแนวทางในการพัฒนาการขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ มีทั้งสิ้น 5 แนวทาง ประกอบด้วย

1.) แนวทางการจัดสวัสดิการร่วมกันระหว่างภาคส่วนท้องถิ่นกับท้องที่ ซึ่งเป็นแนวทางที่บูรณาการร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปีในภาคส่วนท้องถิ่น และนายอำเภอ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นภาคส่วนของท้องที่ ภายใต้การดำเนินงานโดยคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) โดยมีนายอำเภอมะนัง เป็นประธานกรรมการ สำหรับอำเภอมะนังได้กำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โรคติดต่อ อุบัติเหตุ และการจัดการขยะ จากนั้นคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบล (พชต.) ซึ่งมีกำนันตำบลทุ่งปี เป็นประธานคณะกรรมการ นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นที่ปรึกษา ระดมความคิดเห็นจากหน่วยต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาภายในพื้นที่ในประเด็นที่คณะกรรมการ พชอ. กำหนด สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปีได้กำหนดนโยบายการขับเคลื่อนด้านการดูแลผู้สูงอายุ และการส่งเสริมการจัดการขยะในชุมชนซึ่งเป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในมิติสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

2.) แนวทางการจัดสวัสดิการร่วมกันระหว่างภาคส่วนท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค และชุมชน ในแนวทางนี้องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปีได้ดำเนินการร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน 4 กิจกรรม ได้แก่

2.1 ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ.2558 โดยองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปีได้ประชุมหารือกับผู้นำชุมชนและผู้สูงอายุ ขอสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุง/ต่อเติมอาคารของ อบต.ให้เป็นศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ จำนวน 1,000,000.-บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน) จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคง

ของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ ในการดำเนินการของ ศพอส.มีคณะกรรมการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุแต่งตั้งจากประธานผู้สูงอายุแต่ละหมู่บ้าน และมีที่ปรึกษาเป็นนายก อบต.ทุ่งปี และกำนันผู้ใหญ่บ้าน และยังมีหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น รพ.สต. ผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Caregiver : CG) อาสาสมัครบริบาลท้องถิ่น และอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) โดยให้ ศพอส.ขับเคลื่อนให้เป็นสถานที่สำหรับคนทุกช่วงวัยได้ใช้ประโยชน์ เผยแพร่ความรู้ ประสบการณ์ และภูมิปัญญา การจัดกิจกรรมต่างๆ ในศูนย์ฯ จัดทำเป็นแผนกำหนดแต่ละปี

2.2 การเข้าร่วมกองทุนระบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Long Term Care : LTC) เมื่อปี 2561 โดยได้จัดตั้งคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี เพื่อขับเคลื่อนระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี เป็นประธาน มีผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ผู้แทนหมู่บ้าน ผู้แทนศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพประชาชน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นกรรมการ ในการพิจารณาผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงเพื่อให้ผู้จัดการระบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุข (Care Manager : CM) ทำหน้าที่ประเมินคัดกรองความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันตามดัชนี ADL และประเมินคัดกรองโรคประจำตัวของผู้สูงอายุ จัดทำข้อมูลผู้สูงอายุที่ต้องการดูแลช่วยเหลือทั้งเชิงรุกและเชิงรับ จัดทำแผนการดูแลรายบุคคล (Care Plan) ทำงานร่วมกับผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Caregiver : CG) ที่ทำหน้าที่ดูแลฟื้นฟูด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ โดยเฉลี่ยผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ 1 คน ต้องดูแลผู้สูงอายุ จำนวน 1 - 3 คน โดยในแนวทางนี้จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปีได้มีการขับเคลื่อนการดูแลผู้สูงอายุในมิติด้านสุขภาพ

2.3 การจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกิจกรรมแรกภายใต้ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) โดยจัดตั้งเมื่อ พ.ศ.2559 โดยใช้ ศพอส.เป็นสถานที่จัดการเรียนการสอน มีคณะกรรมการดำเนินงานประกอบด้วย 1.) คณะที่ปรึกษา 2.) คณะกรรมการและแกนนำขับเคลื่อน 3.) ครูใหญ่ 4.) ทีมวิทยากรจิตอาสา การจัดกิจกรรมในโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้สูงอายุ อาทิเช่น กิจกรรมการดูแลสุขภาพ กิจกรรมการฝึกอาชีพ กิจกรรมนันทนาการ เป็นต้น มีเจ้าหน้าที่ของ อบต.ดำเนินการจัดหาวิทยากร โดยงบประมาณในการจัดกิจกรรมมีกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลทุ่งปี สนับสนุนปีละประมาณ 3,000 บาท และ อบต.ทุ่งปี สนับสนุนงบประมาณ ปีละ 30,000 บาท นอกจากนี้ชมรมผู้สูงอายุได้จัดทำผ้าป่า เพื่อหางบประมาณมาสนับสนุน ซึ่งในการดำเนินกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในมิติด้านสังคม ควบคู่กับมิติด้านสุขภาพ และมิติด้านเศรษฐกิจ

2.4 การปรับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุในมิติการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม แนวทางนี้ดำเนินการร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี ผู้ใหญ่บ้าน และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ โดยเริ่มจาก อบต.ทุ่งปี สார்วจข้อมูลผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงและปลอดภัยร่วมกับผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง

(Caregiver : CG) อาสาสมัครบริบาลท้องถิ่น และอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) หรืออาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณโครงการปรับสภาพแวดล้อมและที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุให้มีความเหมาะสมและปลอดภัยจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ ในงบประมาณหลังละไม่เกิน 40,000 บาท เมื่อได้รับงบประมาณแล้วทาง อบต.ทุ้งปีจะจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และมีแรงงานจิตอาสาในชุมชนช่วยกันปรับปรุงซ่อมบ้านให้กับผู้สูงอายุ

3.) แนวทางการจัดสวัสดิการร่วมกันระหว่างภาคส่วนท้องถิ่น หน่วยงานส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค และชุมชน ในแนวทางนี้มีการดำเนินการ 2 กิจกรรม ประกอบด้วย

3.1 ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้สูงอายุและคนพิการตำบลทุ้งปี หรือศูนย์ปันสุขห้วมใจ เป็นการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตในมิติด้านสุขภาพ ร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลทุ้งปี โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุตำบลทุ้งปี โรงพยาบาลแม่วาง ผู้ช่วยเหลื่อมดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Caregiver : CG) อาสาสมัครบริบาลท้องถิ่น และอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) หรืออาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) เพื่อดูแลฟื้นฟูผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง และฟื้นฟูด้านจิตใจ มีโรงพยาบาลแม่วางมาให้บริการ มีชุมชนเป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก คือ อาสาสมัครที่ดูแลผู้สูงอายุในชุมชนลงไปช่วยกันดูแลแบบเข้าเวรเวียนกัน ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยแพทย์ วัดความดัน และชั่งน้ำหนัก งบประมาณสถานที่มาจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) อุปกรณ์ฟื้นฟูได้มาจก

การทำบุญ การบริจาค การทอดผ้าป่าและการจัดตั้งถิ่นของชมรมผู้สูงอายุตำบลทุ้งปี และองค์การบริหารส่วนตำบลทุ้งปีทำหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ สนับสนุนรถตู้ให้บริการรับ - ส่ง ซึ่งเป็นการบูรณาการร่วมกันภายในชุมชน

3.2 กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลทุ้งปี ดำเนินการโดยมีสมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เป็นกิจกรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่มีวัตถุประสงค์ในการสร้างวินัยการออมให้คนในชุมชน การบริหารจัดการอยู่ในรูปของคณะกรรมการ มีงบประมาณมาจาก 3 แห่ง คือ 1. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2. สมาชิกของ ศพอส. ที่เป็นสมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ และ 3. อบต.ทุ้งปี เป็นกองทุนสวัสดิการพื้นฐานในรูปแบบของสัจจะสะสมทรัพย์ โดยการนำเงินออมที่ได้มาจัดสวัสดิการในชุมชน สมทบเงินเข้ากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลทุ้งปีวันละ 1 บาท หรือที่เรียกว่า กองทุนออมวันละบาท โดยกิจกรรมของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลทุ้งปีจะมีการสำรวจบ้านผู้สูงอายุที่ต้องได้รับการปรับปรุง เช่น ไม่มีห้องน้ำ ไม่มีความมั่นคง สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ กิจกรรมการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ร่วมกับ ศพอส. มีการจัดทุนเพื่อลงพื้นที่เยี่ยมผู้ป่วย และจัดสวัสดิการให้กับคนในชุมชน

4.) แนวทางการจัดสวัสดิการร่วมกันระหว่างภาคส่วนท้องถิ่น และชุมชน ในแนวทางนี้ เป็นการ จัดสวัสดิการร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี และภาคชุมชน ซึ่งมี 2 กิจกรรม ได้แก่

4.1 การจ้างอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง โดยองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี ตามหลักเกณฑ์วิธีการ เงื่อนไข อัตราเงินเดือน และการจ่ายค่าตอบแทนของอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นจะต้องผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุขั้นกลาง จำนวน 70 ชั่วโมง เข้าไปดูแลในกรณีผู้สูงอายุ/ผู้ป่วยที่มีภาวะพึ่งพิงตามแผนการดูแลรายบุคคล (Care Plan) ร่วมกับผู้จัดการระบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุข (Care Manager : CM) โดยเข้าไปดูแลสัปดาห์ละ 2 วัน ในเรื่องความสะอาด และสุขภาพจิตทั้งของญาติและคนไข้ ได้รับค่าตอบแทนเดือนละ 5,000 บาท โดยเป็นงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี เป็นการ จัดสวัสดิการการดูแลผู้สูงอายุในมิติด้านสุขภาพ

4.2 การจัดการขยะ ในกิจกรรมนี้เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่สอดคล้องกับมิติด้านสิ่งแวดล้อม โดยองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปีได้ดำเนินการให้มีการจัดการขยะในตำบล เป็นโครงการสนับสนุนให้ครัวเรือนในชุมชนรวมถึงผู้สูงอายุจัดการเศษอาหาร เมื่อมีการแยกขยะแล้วจะนำเศษอาหารที่ได้จากการแยกนำไปทำปุ๋ยหมักสามารถนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธีนั้นจะเป็นการสร้างสุขลักษณะที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปีได้จัดซื้อกรงสำหรับการคัดแยกขยะให้แต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ชุมชนได้บริหารจัดการในการซื้อขายขยะ และสามารถสร้างรายได้ส่วนหนึ่งให้กับครัวเรือนและผู้สูงอายุ

5.) แนวทางการจัดสวัสดิการร่วมกันระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค และชุมชน มีการดำเนินการ 2 กิจกรรม ประกอบด้วย

5.1 โครงการบ้านพอเพียง ปรับสภาพบ้านให้แก่ผู้สูงอายุและผู้ยากไร้ในชุมชน ซึ่งขับเคลื่อนโดยสภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งปี ซึ่งเป็นภาคประชาสังคมร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. ในการดำเนินการช่วยเหลือคนในชุมชน โดยได้ทำแผนสำรวจผู้สูงอายุ/ผู้ยากไร้ที่ประสบปัญหาด้านที่อยู่อาศัยร่วมกับอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) หรืออาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ในแต่ละหมู่บ้าน โดยให้การช่วยเหลือซ่อมแซมบ้านผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาส บ้านที่ทรุดโทรม มีงบประมาณสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. จำนวน 18,000 บาท/หลัง ได้มีการช่วยเหลือไปแล้ว จำนวน 13 หลัง ซึ่งการดำเนินโครงการดังกล่าวเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในมิติสิ่งแวดล้อม

5.2 การอบรมอาชีพ ซึ่งเป็นกิจกรรมในมิติด้านเศรษฐกิจควบคู่กับมิติด้านสุขภาพ โดยศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลตำบลทุ่งปี ที่มีบทบาทหน้าที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหลายรูปแบบที่เป็นความต้องการของผู้สูงอายุ รวมทั้งสอดคล้องกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น รพ.สต.ที่ต้องการดูแลปัญหาด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชน ทาง กศน.ตำบลทุ่งปี

จึงมีการอบรมการส่งเสริมอาชีพที่เน้นเรื่องการดูแลสุขภาพ เช่น การใช้สมุนไพร การทำยาหม่อง การทำลูกประคบ เป็นต้น

สำหรับปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 2 ปัจจัยที่สำคัญดังนี้

1. ปัจจัยด้านความเข้มแข็งของผู้นำ ในเชิงการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในระดับพื้นที่ หากผู้นำให้ความสนใจในประเด็นการเข้าสู่สังคมสูงวัยจะทำให้เกิดนโยบายในด้านผู้สูงอายุที่ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ มิติด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม นำไปสู่โครงการกิจกรรมแก่ผู้สูงอายุ รวมไปถึงการจัดหางบประมาณมาสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรม

2. ปัจจัยด้านความเข้มแข็งของเครือข่าย ถือได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่หลากหลายหน่วยงาน ครอบคลุม 4 มิติ มิติด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่หน่วยงานระดับจังหวัด คือ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ ที่เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่ในการจัดสรรงบประมาณจัดตั้งเป็นศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) และเกิดกิจกรรมต่างๆ ภายในศูนย์ฯ ดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานระดับอำเภอ ท้องที่ และชุมชน อาทิ เช่น คณะกรรมการ พอช. คณะกรรมการ พชต. โรงพยาบาลแม่วาง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ศูนย์การศึกษาออร์ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้สูงอายุและคนพิการตำบลทุ่งปี (ศูนย์ปิ่นสุขฮั่วมใจ) โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลทุ่งปี กองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลทุ่งปี สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งปี กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชนตำบลทุ่งปี ชมรมผู้สูงอายุตำบลทุ่งปี และอาสาสมัครที่ดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลทุ่งปี เข้ามาสนับสนุนโครงการกิจกรรมผู้สูงอายุในตำบล ทำให้เกิดการบูรณาการการขับเคลื่อนร่วมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี ได้มีแนวทางการพัฒนาการขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ได้แก่ 1.แนวทางการจัดสวัสดิการร่วมกันระหว่างภาคส่วนท้องถิ่นกับท้องที่ 2.แนวทางการจัดสวัสดิการร่วมกันระหว่างภาคส่วนท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค และชุมชน 3.แนวทางการจัดสวัสดิการร่วมกันระหว่างภาคส่วนท้องถิ่น หน่วยงานส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาคและชุมชน 4.แนวทางการจัดสวัสดิการร่วมกันระหว่างภาคส่วนท้องถิ่น และชุมชน และ 5.แนวทางการจัดสวัสดิการร่วมกันระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค และชุมชน และมีปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านความเข้มแข็งของผู้นำ และปัจจัยด้านความเข้มแข็งของเครือข่าย

ซึ่งการดำเนินกิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับแนวคิดระบบผลิตร่วม (Co-Production) ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ภายใต้กิจกรรมใน 4 มิติ คือ มิติด้านสุขภาพ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม และมิติด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การวางแผนนโยบายร่วมกัน (Co-planning) ตั้งแต่การดำเนินตามนโยบายการขับเคลื่อนของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบล (พชต.) การร่วมออกแบบบริการ (Co-design) โดยองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี เป็นหลักในการเชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ โดยใช้ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเป็นศูนย์รวมในการทำกิจกรรมบูรณาการร่วมกัน ซึ่งกิจกรรมที่จัดนั้นเป็นกิจกรรมที่รับฟังจากความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่ ที่เน้นกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพ และกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุ การร่วมพิจารณาตัดสินใจ (Co-prioritization) เป็นการจัดลำดับความสำคัญของบริการร่วมกัน ซึ่งจากการวางแผนนโยบายร่วมกัน ทางองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี ได้พิจารณาตัดสินใจเข้าร่วมกองทุนระบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Long Term Care : LTC) เมื่อปี 2561 และได้จัดตั้งคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี เพื่อขับเคลื่อนระบบการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกองทุนกองทุนระบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Long Term Care : LTC) การร่วมลงทุนทางการเงิน (Co-finance) มีการร่วมลงทุนจากหลายหน่วยงานผ่านกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี ทั้งจากหน่วยงานส่วนกลาง/ส่วนภูมิภาค และชุมชนดำเนินการจัดหางบประมาณ การร่วมบริหารจัดการ (Co-management) เป็นการบริหารจัดการร่วมกันในกิจกรรมที่ดำเนินการภายในศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ อาทิเช่น คณะกรรมการ ศพอส. คณะกรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุ คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี คณะกรรมการศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้สูงอายุและคนพิการตำบลทุ่งปี หรือศูนย์ป็นสุขฮั่วมใจ คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นต้น การร่วมดำเนินการส่งมอบบริการ (Co-delivery) เป็นการให้บริการสาธารณะร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในตำบลทุ่งปี และการร่วมประเมินผลจากบริการ (Co-evaluation) เป็นการร่วมติดตามและประเมินผลบริการว่ากิจกรรมที่ดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเป็นอย่างไร โดยสามารถประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพรกมล ระหาญนอก และสมยงค์ สีขาว (2550 : 111-121) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจังหวัดเลยอย่างยั่งยืน คือ 1) ค้นหาผู้นำของแต่ละชุมชนที่มีจิตอาสา มีความพร้อมในการดำเนินงาน 2) ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม มอบหมายภารกิจหน้าที่ตามความพร้อมของแต่ละบุคคล 4) สร้างเครือข่ายกับชุมชนที่มีความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ 5) สร้างเครือข่ายความร่วมมือและการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และ 6) แสวงหาทุนสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปี ควรมีการจัดทำระบบร่วมติดตามและประเมินผลบริการว่า กิจกรรมที่ดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ครบทั้ง 4 มิติ เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า ภาคส่วนชุมชนและผู้สูงอายุในพื้นที่ที่มีความพร้อมในการเข้ามามีส่วนร่วมเพียงแต่ยังขาดช่องทางและแนวทางที่เป็นรูปธรรมหรือวิธีการในเชิงปฏิบัติที่เปิดโอกาสให้ภาคส่วนชุมชนและผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วม และสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดการขยายเครือข่ายความร่วมมือคือการสร้างความตระหนักถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในการเข้ามามีส่วนร่วมดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นการจัดสวัสดิการที่ตอบสนองการต่อความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง การเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อลดต้นทุนหรืองบประมาณทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งปีสามารถที่จะจัดสวัสดิการ เป็นต้น

2. การสร้างผู้นำให้เกิดขึ้นในทุกชุมชนหมู่บ้าน เนื่องจากผู้นำเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) ถึงแม้ว่าผู้นำในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและมีนโยบาย แต่ถ้าไม่มีผู้นำที่เข้มแข็งในทุกชุมชนหมู่บ้านเพื่อช่วยในการขับเคลื่อนในระดับหมู่บ้านการจัดสวัสดิการจะไม่สามารถที่จะเกิดขึ้นได้ภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

- ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยการบูรณาการการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในมิติด้านสุขภาพของตำบลทุ่งปี ซึ่งถือได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีจุดเด่นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เกิดความร่วมมือและบูรณาการร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

พรกมล ระหาญนอก และสมยงค์ สีขาว.(2550).แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจังหวัดเลย อย่างยั่งยืน.วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. 11 (37), 111-121.

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครศรีธรรมราช.(2561). รายงานผลการวิจัยการพัฒนาศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจังหวัดนครศรีธรรมราช : กรณีศึกษา ศพอส. จำนวน 26 ศูนย์.